STANOVISKO EURÓPSKEJ CENTRÁLNEJ BANKY

zo 16. februára 2022

k návrhu smernice a nariadenia o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu

(CON/2022/5)

(2022/C 210/06)

Úvod a právny základ

Európska centrálna banka (ECB) prijala 8., 14. a 20. októbra 2021 žiadosti Európskeho parlamentu a Rady o stanovisko k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu ([1]) (ďalej len „prvé nariadenie o boji proti praniu špinavých peňazí“) a k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o mechanizmoch, ktoré majú členské štáty zaviesť na predchádzanie využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, ktorou sa zrušuje smernica (EÚ) 2015/849 ([2]) (ďalej len „šiesta smernica o boji proti praniu špinavých peňazí“).

Právomoc ECB vydať stanovisko je založená na článku 127 ods. 4 a článku 282 ods. 5 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, keďže navrhované nariadenie a smernica obsahujú ustanovenia, ktoré majú vplyv na základnú úlohu Európskeho systému centrálnych bánk (ESCB) uskutočňovať menovú politiku Únie podľa článku 127 ods. 2 prvá zarážka zmluvy, na základnú úlohu ESCB podporovať plynulé fungovanie platobných systémov podľa článku 127 ods. 2 štvrtej zarážky zmluvy, na úlohy ECB, ktoré sa týkajú obozretného dohľadu nad úverovými inštitúciami, podľa článku 127 ods. 6 zmluvy, na postavenie eurobankoviek ako zákonného platidla podľa článku 128 ods. 1 zmluvy a na prispievanie ESCB k stabilite finančného systému podľa článku 127 ods. 5 zmluvy. V súlade s článkom 17.5 prvou vetou rokovacieho poriadku Európskej centrálnej banky Rada guvernérov prijala toto stanovisko.

Všeobecné pripomienky

1. Prehľad a úvodné poznámky

1.1. Toto stanovisko sa týka prvého nariadenia o boji proti praniu špinavých peňazí a šiestej smernice o boji proti praniu špinavých peňazí, ktoré tvoria súčasť balíka štyroch legislatívnych návrhov, ktoré Európska komisia zverejnila 20. júla 2021 s cieľom posilniť pravidlá Únie týkajúce sa boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. Osobitné stanoviská ECB sa týkajú zostávajúcich dvoch legislatívnych návrhov: a) návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Úrad pre boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1093/2010, (EÚ) č. 1094/2010 a (EÚ) č. 1095/2010 ([3]) [ďalej len „nariadenie o AMLA“ (AMLA – Authority for Anti-Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism)] a b) návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o údajoch sprevádzajúcich prevody finančných prostriedkov a určitých kryptoaktív (prepracované znenie) ([4]).

([1]) COM(2021) 420 final.
([2]) COM(2021) 423 final.
([3]) COM(2021) 421 final.
([4]) COM(2021) 422 final.

1.2. ECB víta túto iniciatívu. V súlade s predchádzajúcimi stanoviskami ECB k legislatívnym návrhom ([5]) týkajúcim sa boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu ECB dôrazne podporuje režim Únie, ktorý zabezpečí, aby mali členské štáty, orgány a subjekty Únie, ako aj povinné subjekty v rámci Únie k dispozícii účinné nástroje na boj proti zneužívaniu finančného systému Únie na pranie špinavých peňazí a financovanie terorizmu.

1.3. Rámec Únie v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu má vplyv na úlohy, ktoré ECB vykonáva v oblasti prudenciálneho dohľadu nad úverovými inštitúciami podľa článku 127 ods. 6 zmluvy a podľa nariadenia Rady (EÚ) č. 1024/2013 ([6]), ako aj na úlohy podľa článku 127 ods. 2 zmluvy, ktoré spadajú do jej mandátu centrálneho bankovníctva. ECB sa týka aj z inštitucionálneho hľadiska.

1.4. Po prvé, úloha dohľadu nad úverovými inštitúciami v súvislosti s predchádzaním využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu nebola zverená ECB. To sa vylučuje článkom 127 ods. 6 zmluvy, ktorý jasne obmedzuje úlohy, ktorými môže byť ECB poverená, na úlohy prudenciálneho dohľadu. Je však dôležité zvážiť výsledky dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu v súvislosti s plnením úloh ECB v oblasti prudenciálneho dohľadu. Riziko využívania finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu sa konkrétne týka rozhodnutí ECB v oblasti prudenciálneho dohľadu, pokiaľ ide o akvizície kvalifikovaných účastí v dohliadaných subjektoch, udeľovanie a odnímanie povolení úverovým inštitúciám a posúdenia vhodnosti súčasných alebo budúcich manažérov dohliadaných subjektov, ako aj každodenného dohľad v súvislosti s procesom preskúmania a hodnotenia orgánmi dohľadu. Závažné porušenia požiadaviek v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu môžu mať nepriaznivý vplyv na povesť úverovej inštitúcie, a preto môžu predstavovať riziko pre jej životaschopnosť. Takéto porušenia môžu viesť aj k uloženiu závažných administratívnych alebo trestnoprávnych sankcií dohliadaným subjektom a ich zamestnancom. V určitých prípadoch môžu závažné porušenia požiadaviek v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu viesť priamo k tomu, že bude potrebné odňať povolenie úverovej inštitúcii. Účinný dohľad v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, ako aj výmena informácií medzi orgánmi prudenciálneho dohľadu a dozornými orgánmi v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu sú preto nevyhnutné ([7]). Zmeny smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 ([8]) a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/36/EÚ ([9]) v posledných rokoch, ako aj práca európskych orgánov dohľadu viedli k zavedeniu postupov na uľahčenie tejto výmeny informácií, ktorá sa stala neoddeliteľnou súčasťou práce ECB týkajúcej sa prudenciálneho dohľadu nad úverovými inštitúciami.

1.5. ECB je okrem toho pri vykonávaní operácií na trhu v rámci svojho mandátu centrálneho bankovníctva schopná konať ako protistrana voči viacerým povinným subjektom. ECB preto podlieha postupom povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, ktoré sú povinné subjekty povinné vykonávať vo vzťahu k svojim klientom v súlade s platnými rámcami v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu.

([5]) Pozri stanovisko Európskej centrálnej banky CON/2005/2 zo 4. februára 2005 na žiadosť Rady Európskej únie k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o prevencii používania finančného systému na účely prania špinavých peňazí, vrátane financovania terorizmu (COM(2004) 448 final) (Ú. v. EÚ C 40, 17.2.2005, s. 9), stanovisko Európskej centrálnej banky CON/2013/32 zo 17. mája 2013 k návrhu smernice o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí a financovania terorizmu a k návrhu nariadenia o údajoch, ktoré sprevádzajú prevody finančných prostriedkov (Ú. v. EÚ C 166, 12.6.2013, s. 2), stanovisko Európskej centrálnej banky CON/2016/49 z 12. októbra 2016 k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2015/849 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu a smernica 2009/101/ES (Ú. v. EÚ C 459, 9.12.2016, s. 3), a stanovisko Európskej centrálnej banky CON/2018/55 zo 7. decembra 2018 k zmenenému návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 1093/2010, ktorým sa zriaďuje Európsky orgán dohľadu (Európsky orgán pre bankovníctvo), ako aj súvisiace právne predpisy (Ú. v. EÚ C 37, 30.1.2019, s. 1). Všetky stanoviská ECB sú dostupné na webovom sídle EUR-Lex.

([6]) Nariadenie Rady (EÚ) č. 1024/2013 z 15. októbra 2013, ktorým sa Európska centrálna banka poveruje osobitnými úlohami, pokiaľ ide o politiky týkajúce sa prudenciálneho dohľadu nad úverovými inštitúciami (Ú. v. EÚ L 287, 29.10.2013, s. 63).

([7]) Pozri odsek 1.2 stanoviska CON/2018/55.

([8]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 z 20. mája 2015 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES a smernica Komisie 2006/70/ES (Ú. v. EÚ L 141, 5.6.2015, s. 73).

([9]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/36/EÚ z 26. júna 2013 o prístupe k činnosti úverových inštitúcií a prudenciálnom dohľade nad úverovými inštitúciami a investičnými spoločnosťami, o zmene smernice 2002/87/ES a o zrušení smerníc 2006/48/ES a 2006/49/ES (Ú. v. EÚ L 176, 27.6.2013, s. 338).

Konkrétne pripomienky

2. **Vymedzenie povinných subjektov**

2.1. Prvé nariadenie o boji proti praniu špinavých peňazí ([10]) obsahuje zoznam povinných subjektov na účely prvého nariadenia o boji proti praniu špinavých peňazí, šiestej smernice o boji proti praniu špinavých peňazí" a nariadenia o AMLA. V súlade s predchádzajúcimi smernicami o boji proti praniu špinavých peňazí ([11]) zoznam povinných subjektov nezahŕňa centrálne banky. ECB poznamenáva, že centrálne banky nepatria do žiadnej z kategórií povinných subjektov v rámci prvého nariadenia o boji proti praniu špinavých peňazí, ako sú úverové inštitúcie alebo finančné inštitúcie, keďže tieto pojmy sa v zmluve a Štatúte Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky (ďalej len „štatút ESCB") používajú osobitne od centrálnych bánk. Legislatívne akty Únie upravujúce činnosti úverových inštitúcií a iných subjektov pôsobiacich na finančnom trhu, napríklad nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013 ([12]), smernica 2013/36/EÚ, smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/65/EÚ ([13]) a smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2366 ([14]), okrem toho obsahujú výslovné ustanovenia objasňujúce, že centrálne banky nepatria do ich rozsahu pôsobnosti. Keďže rámec Únie v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu smeruje prostredníctvom prvého nariadenia o boji proti praniu špinavých peňazí k nariadeniu, ktoré bude priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch, mohlo by byť užitočné, keby spoluzákonodarcovia potvrdili toto chápanie štatútu centrálnych bánk ESCB, najmä pokiaľ ide o úlohy, ktoré centrálne banky ESCB vykonávajú podľa zmlúv. Pokiaľ ide o ďalšie činnosti, ktoré môžu vykonávať niektoré národné centrálne banky ESCB, ECB vychádza z toho, že ak sa členské štáty domnievajú, že na osobitné činnosti vykonávané niektorými národnými centrálnymi bankami, napríklad poskytovanie bežných účtov svojim zamestnancom, by sa mali vzťahovať rovnaké požiadavky, ako sa stanovujú v prvom nariadení o boji proti praniu špinavých peňazí, alebo ich príslušná podskupina, zachovajú si možnosť dosiahnuť to prostredníctvom vnútroštátnych právnych predpisov.

3. **Aspekty prudenciálneho dohľadu**

3.1. *Vymedzenie pojmov*

3.1.1. V prvom nariadení o boji proti praniu špinavých peňazí sa pojem „orgán dohľadu" vymedzuje ako orgán poverený úlohami zameranými na zabezpečenie súladu povinných subjektov s požiadavkami prvého nariadenia o boji proti praniu špinavých peňazí ([15]). Vymedzuje sa v ňom aj pojem „príslušný orgán", ktorý okrem iného zahŕňa orgán verejnej moci so stanovenou zodpovednosťou za boj proti praniu špinavých peňazí alebo financovaniu terorizmu ([16]). Niektoré úlohy v oblasti prudenciálneho dohľadu zahŕňajú prvky súvisiace s bojom proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, avšak v týchto prípadoch sa orgány prudenciálneho dohľadu vrátane ECB musia spoľahnúť na posúdenia rizík v oblasti prania špinavých peňazí a financovania terorizmu, zisťovanie porušení požiadaviek v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu alebo iné informácie poskytnuté dozornými orgánmi v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. Nariadenie o AMLA ([17]) preto klasifikuje tak orgány zodpovedné za prudenciálny dohľad podľa smernice 2013/36/EÚ, ako aj ECB, keď vykonáva svoje úlohy podľa nariadenia (EÚ) č. 1024/2013, ako „orgány pôsobiace mimo oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu". ECB sa preto domnieva, že pojem „orgán dohľadu" ani pojem „príslušný orgán" v prvom nariadení o boji proti praniu špinavých peňazí nemá zahŕňať ECB ani iné orgány prudenciálneho dohľadu.

([10]) Pozri článok 3 prvého nariadenia o boji proti praniu špinavých peňazí.

([11]) Smernica Rady 91/308/EHS z 10. júna 1991 o predchádzaní zneužívania finančného systému na účely prania špinavých peňazí (Ú. v. ES L 166, 28.6.1991, s. 77), smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/97/ES zo 4. decembra 2001, ktorou sa mení smernica Rady 91/308/EHS o predchádzaní zneužívania finančného systému na účely prania špinavých peňazí (Ú. v. ES L 344, 28.12.2001, s. 76), smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES z 26. októbra 2005 o predchádzaní využívania finančného systému na účely prania špinavých peňazí a financovania terorizmu (Ú. v. EÚ L 309, 25.11.2005, s. 15), smernica (EÚ) 2015/849 a smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/843 z 30. mája 2018, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2015/849 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu a smernice 2009/138/ES a 2013/36/EÚ (Ú. v. EÚ L 156, 19.6.2018, s. 43).

([12]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013 z 26. júna 2013 o prudenciálnych požiadavkách na úverové inštitúcie a investičné spoločnosti a o zmene nariadenia (EÚ) č. 648/2012 (Ú. v. EÚ L 176, 27.6.2013, s. 1).

([13]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/65/EÚ z 15. mája 2014 o trhoch s finančnými nástrojmi, ktorou sa mení smernica 2002/92/ES a smernica 2011/61/EÚ (Ú. v. EÚ L 173, 12.6.2014, s. 349).

([14]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2366 z 25. novembra 2015 o platobných službách na vnútornom trhu, ktorou sa menia smernice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EÚ a nariadenie (EÚ) č. 1093/2010 a ktorou sa zrušuje smernica 2007/64/ES (Ú. v. EÚ L 337, 23.12.2015, s. 35).

([15]) Pozri článok 2 bod 32 prvého nariadenia o boji proti praniu špinavých peňazí.

([16]) Pozri článok 2 bod 31 prvého nariadenia o boji proti praniu špinavých peňazí.

([17]) Pozri článok 2 ods. 1 bod 5 nariadenia o AMLA.

3.2 *Funkcia dodržiavania súladu s predpismi v rámci povinných subjektov*

3.2.1. V prvom nariadení o boji proti praniu špinavých peňazí ([18]) sa vymedzujú dve kategórie vrcholových manažérov, ktoré sú zodpovedné za to, aby povinné subjekty dodržiavali súlad s predpismi v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu: „manažér pre dodržiavanie predpisov“ a „pracovník zodpovedný za dodržiavanie súladu s predpismi“. Manažér pre dodržiavanie predpisov musí byť výkonným členom predstavenstva (alebo rovnocenného riadiaceho orgánu) povinného subjektu a je zodpovedný za vykonávanie politík, kontrol a postupov povinného subjektu na zabezpečenie súladu s prvým nariadením o boji proti praniu špinavých peňazí a za získavanie informácií o významných alebo závažných nedostatkoch v takýchto politikách, kontrolách a postupoch. Toto ustanovenie rozvíja ustanovenie, ktoré je v súčasnosti stanovené v smernici (EÚ) 2015/849 ([19]) a ktoré obsahuje pojem „správna rada“. Nové ustanovenie sa navrhuje v rámci prvého nariadenia o boji proti praniu špinavých peňazí, ktoré sa z dôvodu, že ide o nariadenie, nebude transponovať do vnútroštátnych právnych predpisov s použitím zodpovedajúcich pojmov existujúcich v týchto právnych predpisoch. Preto sa navrhuje použiť namiesto formulácie „predstavenstvo alebo, ak predstavenstvo neexistuje, riadiaci orgán rovnocenný s predstavenstvom“ všeobecnejší pojem „riadiaci orgán“. Pojem „riadiaci orgán“ sa používa v celom rade aktov Únie, ktorými sa riadia činnosti úverových a finančných inštitúcií, ako sú smernica 2013/36/EÚ, smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES ([20]) (ktorá obsahuje pojem „správny orgán, riadiaci orgán alebo kontrolný orgán“), smernica 2014/65/EÚ a nariadenie (EÚ) č. 600/2014 ([21]), ako aj smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1132 ([22]) (v ktorej sa najčastejšie používa pojem „správny alebo riadiaci orgán“). Prvé nariadenie o boji proti praniu špinavých peňazí by sa preto mohlo zmeniť tak, aby sa v ňom uvádzalo, že manažér pre dodržiavanie predpisov by mal byť výkonným členom „riadiaceho orgánu“.

3.2.2. V prvom nariadení o boji proti praniu špinavých peňazí sa stanovuje, že manažér pre dodržiavanie predpisov musí pravidelne podávať správy predstavenstvu alebo rovnocennému riadiacemu orgánu. V materských podnikoch má táto osoba byť zodpovedná aj za dohľad nad celoskupinovými politikami, kontrolami a postupmi. Pokiaľ ide o úverové inštitúcie, riadiaci orgán prijíma rozhodnutia ako celok a je zodpovedný okrem iného za schvaľovanie a skúmanie stratégií a politík na prijímanie, riadenie, monitorovanie a zmierňovanie rizík, ktorým inštitúcia je alebo môže byť vystavená ([23]). V prvom nariadení o boji proti praniu špinavých peňazí by sa preto malo objasniť, že určenie manažéra pre dodržiavanie predpisov nemá vplyv na kolektívnu zodpovednosť riadiaceho orgánu podľa iných aktov Únie.

3.2.3. V prvom nariadení o boji proti praniu špinavých peňazí ([24]) sa vyžaduje, aby predstavenstvo alebo riadiaci orgán dohliadaného subjektu vymenoval pracovníka zodpovedného za dodržiavanie súladu s predpismi, ktorý je zodpovedný za každodenné fungovanie politík povinného subjektu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, ako aj za ohlasovanie podozrivých transakcií finančnej spravodajskej jednotke. Pracovník zodpovedný za dodržiavanie súladu s predpismi bude členom vrcholového manažmentu povinného subjektu ([25]). ECB vychádza z toho, že v rámci úverových inštitúcií budú pracovník zodpovedný za dodržiavanie súladu s predpismi a manažér pre dodržiavanie predpisov súčasťou funkcií vnútornej kontroly, ktoré bude potrebné vykonávať v súlade so smernicou 2013/36/EÚ vykladanou v zmysle platných usmernení Európskeho orgánu pre bankovníctvo (European Banking Authority – EBA) ([26]). To okrem iného znamená nezávislosť manažéra pre dodržiavanie predpisov a pracovníka zodpovedného za dodržiavanie súladu s predpismi, obmedzenia týkajúce sa kombinácie ich funkcií s inými funkciami v rámci úverovej inštitúcie, dostatočné zdroje na vykonávanie ich funkcií a prístup k riadiacemu orgánu.

3.2.4. V prvom nariadení o boji proti praniu špinavých peňazí sa ďalej uvádza, že pokiaľ ide o povinné subjekty, ktoré podliehajú kontrolám týkajúcim sa ich vrcholového manažmentu podľa iných aktov Únie, pracovníci zodpovední za dodržiavanie súladu s predpismi podliehajú overeniu, či spĺňajú uvedené požiadavky. ECB sa domnieva, že toto ustanovenie odkazuje len na požiadavky stanovené v iných aktoch Únie a nestanovuje žiadnu dodatočnú požiadavku na overovanie vhodnosti pracovníka zodpovedného za dodržiavanie súladu s predpismi ani manažéra pre dodržiavanie predpisov. To znamená, že iba v prípadoch, že v iných aktoch Únie sa už vyžaduje, aby sa na pracovníka zodpovedného za dodržiavanie súladu s predpismi alebo manažéra pre dodržiavanie predpisov vzťahovalo overovanie, vykoná sa toto overovanie v súlade s týmito inými aktmi Únie. Bolo by vhodné objasniť niekoľko praktických pravidiel pre situácie, keď overovanie vhodnosti pracovníka zodpovedného za dodržiavanie súladu s predpismi alebo manažéra pre dodržiavanie predpisov vykonáva iný orgán ako orgán dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. Po prvé, malo by sa zabezpečiť, aby v takejto situácii príslušné orgány dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu poskytli tomuto

([18]) Pozri článok 9 prvého nariadenia o boji proti praniu špinavých peňazí.
([19]) Pozri článok 46 ods. 4 smernice (EÚ) 2015/849.
([20]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES z 25. novembra 2009 o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia (Solventnosť II) (Ú. v. EÚ L 335, 17.12.2009, s. 1).
([21]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 600/2014 z 15. mája 2014 o trhoch s finančnými nástrojmi, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 648/2012 (Ú. v. EÚ L 173, 12.6.2014, s. 84).
([22]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1132 zo 14. júna 2017 týkajúca sa niektorých aspektov práva obchodných spoločností (Ú. v. EÚ L 169, 30.6.2017, s. 46).
([23]) Pozri článok 76 ods. 1 smernice 2013/36/EÚ.
([24]) Pozri článok 9 ods. 3 prvého nariadenia o boji proti praniu špinavých peňazí.
([25]) Ako je vymedzený v článku 2 bode 28 prvého nariadenia o boji proti praniu špinavých peňazí.
([26]) Pozri najmä usmernenia EBA o vnútornom riadení na základe smernice 2013/36/EÚ (EBA/GL/2021/05). Dostupné na webovom sídle EBA.

orgánu všetky potrebné informácie v rámci svojich právomocí v oblasti dohľadu a podľa potreby spolupracovali s inými orgánmi v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. Ak sa napríklad vykonaním posúdenia vhodnosti pracovníka zodpovedného za dodržiavanie súladu s predpismi alebo manažéra pre dodržiavanie predpisov poveria orgány prudenciálneho dohľadu, zvyčajne dokážu posúdiť niektoré kritériá vhodnosti, ako je povesť, čestnosť a bezúhonnosť dotknutej osoby. Pokiaľ však ide o iné kritériá, napríklad to, či má osoba primeranú úroveň vedomostí, zručností a skúseností na vykonávanie funkcie pracovníka zodpovedného za dodržiavanie súladu s predpismi alebo manažéra pre dodržiavanie predpisov, odborné znalosti a potrebné informácie by mali orgány dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. Po druhé, vzhľadom na významnosť informácií orgánov dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu pri overovaní vhodnosti a dôležitosť manažérov pre dodržiavanie predpisov a pracovníkov zodpovedných za dodržiavanie súladu s predpismi pre mandát orgánov dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu stanovený v prvom nariadení o boji proti praniu špinavých peňazí ([27]) by orgány dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu mali mať možnosť zabrániť tomu, aby osoba, o ktorej sa domnievajú, že nemá potrebnú úroveň vedomostí, zručností a skúseností, vykonávala funkciu manažéra pre dodržiavanie predpisov alebo pracovníka zodpovedného za dodržiavanie súladu s predpismi, a to aj v prípade, že celkové overovanie vhodnosti vykonáva iný orgán. Keďže však menované osoby môžu byť vymenované na vykonávanie viacerých funkcií v rámci povinného subjektu, malo by sa zabezpečiť, aby negatívny postoj orgánu dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu v súvislosti s funkciami manažéra pre dodržiavanie predpisov alebo pracovníka zodpovedného za dodržiavanie súladu s predpismi nemal vplyv na možnosť orgánu zodpovedného za celkové overovanie vhodnosti vydať pozitívne rozhodnutie, pokiaľ ide o akékoľvek iné funkcie menovaných osôb. Na tento účel by sa tiež malo objasniť, že úlohy manažéra pre dodržiavanie predpisov uvedené v prvom nariadení o boji proti praniu špinavých peňazí ([28]) sa týkajú len zabezpečovania súladu s prvým nariadením o boji proti praniu špinavých peňazí. Po tretie, keďže na posúdenia vhodnosti sa vzťahujú prísne lehoty, malo by sa spresniť, že orgán dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu musí poskytnúť informácie do celkového overovania vhodnosti v primeranom čase. V tejto súvislosti sa takisto navrhuje, aby sa riešili aj situácie, keď orgán dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu neposkytne v stanovenej lehote žiadne posúdenie. Po štvrté, keďže orgán zodpovedný za celkové overovanie vhodnosti sa bude v súvislosti s úrovňou vedomostí, zručností a skúseností menovanej osoby v plnej miere spoliehať na informácie orgánu dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, navrhuje sa, aby sa posúdenie orgánov dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu stalo súčasťou rozhodnutia orgánu, ktorý vykonáva celkové overovanie vhodnosti. Po piate, ďalej sa odporúča, aby usmernenia týkajúce sa spolupráce v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu predpokladané v šiestej smernici o boji proti praniu špinavých peňazí ([29]) zahŕňali aj praktické spôsoby, ako budú orgány dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu spolupracovať s ECB a s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi, ako sú vymedzené v nariadení (EÚ) č. 1024/2013, v procese overovania vhodnosti manažérov pre dodržiavanie predpisov a pracovníkov zodpovedných za dodržiavanie súladu, a aby stanovovali konkrétne lehoty, v rámci ktorých je potrebné poskytnúť informácie orgánov dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu do overovaní vhodnosti.

3.3. *Právomoci orgánov dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu ukladať administratívne sankcie a opatrenia*

3.3.1. V šiestej smernici o boji proti praniu špinavých peňazí sa vymedzuje široká škála administratívnych sankcií a opatrení, ktoré majú orgány dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu k dispozícii ([30]) a ktoré sa v niektorých situáciách môžu prekrývať so sankciami a opatreniami uloženými inými orgánmi dohľadu vrátane ECB pri vykonávaní svojich úloh podľa nariadenia (EÚ) č. 1024/2013 alebo tieto sankcie a opatrenia narúšať. Preto sa navrhuje, aby sa vytvoril vhodný koordinačný mechanizmus medzi orgánmi dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a ostatnými dotknutými orgánmi vrátane orgánov prudenciálneho dohľadu. Takéto opatrenia by mohli podporiť orgány pri plánovaní a vykonávaní sankcií a opatrení a zabrániť akýmkoľvek neúmyselným konfliktom ich účinkov. Z dlhodobejšieho hľadiska bude dôležité bližšie objasniť praktické aspekty koordinačných procesov usmerneniami (alebo iným regulačným dokumentom), aby sa zabezpečilo, že dotknuté orgány budú schopné prijať požadované opatrenia v lehotách, ktoré budú často krátke a ktoré sú jasne stanovené v právnych predpisoch. Týka sa to aj spolupráce v súvislosti s posúdeniami vhodnosti (pozri odsek 3.2.4). Usmernenia by mali okrem toho zabezpečiť, že ak sú orgánom v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a prudenciálnym orgánom zverené rovnaké alebo podobné právomoci v oblasti dohľadu, právomoci bude v jednotlivých prípadoch vykonávať orgán, ktorý ich dokáže v konkrétnom prípade najlepšie uplatniť. Keďže vypracovanie takýchto usmernení si môže vyžadovať spoluprácu medzi Úradom pre boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a EBA (a prípadne aj Európskym orgánom pre cenné papiere a trhy a Európskym orgánom pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov), ECB vo svojom osobitnom stanovisku k nariadeniu o AMLA navrhla osobitné ustanovenia uľahčujúce spoluprácu týchto orgánov pri vývoji regulačných nástrojov.

([27]) Pozri článok 2 bod 32 prvého nariadenia o boji proti praniu špinavých peňazí.
([28]) Pozri článok 9 ods. 1 a 2 prvého nariadenia o boji proti praniu špinavých peňazí.
([29]) Pozri článok 52 písm. a) šiestej smernice o boji proti praniu špinavých peňazí.
([30]) Pozri články 39 až 41 šiestej smernice o boji proti praniu špinavých peňazí.

3.3.2. Právomoci, ktoré sa v šiestej smernici o boji proti praniu špinavých peňazí navrhujú orgánom dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, zahŕňajú aj právomoc odňať alebo pozastaviť povolenia povinných subjektov a uložiť ktorejkoľvek osobe plniacej riadiace úlohy v povinnom subjekte dočasný zákaz vykonávať riadiace funkcie v povinných subjektoch ([31]). V mnohých prípadoch sa však orgán, ktorý má právomoc udeľovať a odnímať povolenia rôznym typom povinných subjektov alebo rozhodovať o vhodnosti členov ich riadiacich orgánov alebo osôb zastávajúcich kľúčové funkcie, líši od orgánu dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. Právomoc udeľovať a odnímať povolenia alebo rozhodovať o vhodnosti sa navyše môže riadiť inými legislatívnymi aktmi, než sú právne predpisy v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. Napríklad udeľovanie povolení úverovým inštitúciám v Únii sa upravuje predovšetkým v smernici 2013/36/EÚ a v prípade úverových inštitúcií zriadených v členských štátoch zapojených do jednotného mechanizmu dohľadu bola ECB zverená výlučná právomoc udeľovať a odnímať povolenia. Navyše, v týchto legislatívnych aktoch sa nemusí pripúšťať možnosť pozastaviť povolenie – tak je to napríklad v prípade smernice 2013/36/EÚ. ECB poznamenáva, že tieto ustanovenia sú v súčasnosti obsiahnuté v smernici (EÚ) 2015/849 a že pokiaľ ide o niektoré povinné subjekty, orgány dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu môžu mať právomoc udeľovať a odnímať povolenia. S cieľom zohľadniť to, že v niektorých situáciách vykonávajú výlučnú právomoc odnímať povolenia povinným subjektom iné orgány než orgány dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, a s cieľom zabrániť duplicite právomocí v oblasti dohľadu v iných situáciách by sa však malo objasniť, že ak právomoc odňať povolenie alebo prijať iné kroky v súvislosti s povolením povinného subjektu prináleží inému orgánu, orgány dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu majú len možnosť navrhnúť odňatie alebo iné kroky v súvislosti s povolením orgánu, ktorý má oprávnenie prijať takéto kroky. Podobne, ak rozhodnutia o vhodnosti členov riadiaceho orgánu alebo osôb zastávajúcich kľúčové funkcie patria do právomoci iného orgánu, v šiestej smernici o boji proti praniu špinavých peňazí by sa malo stanoviť, že orgány dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu majú právomoc navrhnúť prijatie rozhodnutia orgánu, ktorý má na prijatie takéhoto kroku oprávnenie. Táto formulácia by bola tiež užšie zosúladená so znením, ktoré navrhuje Komisia v nariadení o AMLA ([32]).

3.3.3. V šiestej smernici o boji proti praniu špinavých peňazí sa stanovuje, že v súvislosti so zistenými porušeniami, ktoré sa nepovažujú za dostatočne závažné na to, aby sa za ne uložila administratívna sankcia, možno uložiť iné administratívne opatrenia ako sankcie ([33]). Niektoré administratívne opatrenia uvedené v šiestej smernici o boji proti praniu špinavých peňazí však môžu mať na povinný subjekt závažnejší vplyv ako administratívne sankcie. Obmedzenie administratívnych opatrení iných ako sankcie na menej závažné porušenia by mohlo obmedziť orgány v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu pri výbere najvhodnejšej reakcie dohľadu na porušenia požiadaviek prvého nariadenia o boji proti praniu špinavých peňazí. Preto sa navrhuje, aby sa táto formulácia zo šiestej smernice o boji proti praniu špinavých peňazí odstránila. Takisto by sa mohlo zvážiť zosúladenie formulácií v rámci článku 41 ods. 1 šiestej smernice o boji proti praniu špinavých peňazí a článku 20 ods. 1 nariadenia o AMLA. Zatiaľ čo v článku 41 ods. 1 šiestej smernice o boji proti praniu špinavých peňazí sa vyžaduje, aby orgány dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu mali pri zisťovaní porušení prvého nariadenia o boji proti praniu špinavých peňazí právomoci, ktoré sú v ňom uvedené, článok 20 ods. 1 je širší a predpokladá sa v ňom, že úrad AMLA bude mať právomoci v oblasti dohľadu aj v prípadoch pravdepodobných porušení prvého nariadenia o boji proti praniu špinavých peňazí a v situáciách, keď opatrenia zavedené vybraným povinným subjektom nezabezpečujú správne riadenie jeho rizík. Keď sa tieto ustanovenia zosúladia, s cieľom minimalizovať potenciálne konflikty s prudenciálnymi právnymi predpismi by sa ďalej malo zabezpečiť, aby sa v prípadoch, keď šiesta smernica o boji proti praniu špinavých peňazí a nariadenie o AMLA spájajú právomoci v oblasti dohľadu s nedostatkami povinných subjektov v riadení rizík, uviedlo, že sa to týka len rizík prania špinavých peňazí a financovania terorizmu, a nie iných rizík.

3.4. *Spolupráca a výmena informácií medzi orgánmi*

3.4.1. V šiestej smernici o boji proti praniu špinavých peňazí sa vymedzujú povinnosti služobného tajomstva orgánov dohľadu nad úverovými a finančnými inštitúciami v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu (ďalej spoločne len „orgány dohľadu nad finančnými subjektmi v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu“) a zavádzajú sa výnimky, v rámci ktorých budú mať orgány dohľadu nad finančnými subjektmi v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu povolenie poskytovať dôverné informácie iným orgánom ([34]). Zdá sa, že tieto ustanovenia nepovoľujú výmenu dôverných informácií s celým radom typov orgánov, hoci takáto výmena môže byť v praxi potrebná. V šiestej smernici o boji proti praniu špinavých peňazí sa napríklad vyžaduje, aby orgány dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu spolupracovali s príslušnými orgánmi ([35]) a s daňovými úradmi ([36]), no zdá sa, že povolenie poskytovať týmto orgánom dôverné informácie závisí od toho, či sa

([31]) Pozri článok 41 ods. 1 písm. e) a f) šiestej smernice o boji proti praniu špinavých peňazí.

([32]) Pozri článok 20 ods. 2 písm. i) nariadenia o AMLA, v ktorom sa uvádza, že Úrad pre boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu má právomoc „navrhnúť orgánu, ktorý vybranému povinnému subjektu udelil licenciu, aby túto licenciu odňal“.

([33]) Pozri článok 41 ods. 1 šiestej smernice o boji proti praniu špinavých peňazí.

([34]) Pozri najmä články 50 a 51 šiestej smernice o boji proti praniu špinavých peňazí.

([35]) Pojem „príslušný orgán“ je vymedzený v článku 2 bode 31 prvého nariadenia o boji proti praniu špinavých peňazí a zahŕňa a) finančnú spravodajskú jednotku; b) dozorný orgán v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, ktorý je verejným orgánom, alebo orgán verejnej moci vykonávajúci dozor nad samoregulačnými orgánmi; c) orgán verejnej moci, ktorého úlohou je vyšetrovanie alebo stíhanie prania špinavých peňazí, súvisiacich predikatívnych trestných činov alebo financovania terorizmu alebo ktorého úlohou je vysledovanie, zhabanie alebo zmrazenie a zabavenie majetku pochádzajúceho z trestnej činnosti; d) orgán verejnej moci so stanovenou zodpovednosťou za boj proti praniu špinavých peňazí alebo financovaniu terorizmu.

([36]) Pozri článok 45 šiestej smernice o boji proti praniu špinavých peňazí.

členské štáty rozhodnú takúto výmenu povoliť ([37]). S cieľom vytvoriť komplexnejší zoznam výnimiek zo všeobecnej požiadavky služobného tajomstva podľa šiestej smernice o boji proti praniu špinavých peňazí ([38]) by sa mohol vykonať prieskum v rámci orgánov dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, aby sa zmapovali typy orgánov, s ktorými v praxi zdieľajú (alebo potrebujú zdieľať) dôverné informácie. Okrem toho by sa mohli zvážiť možné interakcie s inými orgánmi podľa navrhovaného nariadenia o trhoch s kryptoaktívami ([39]) (ďalej len „navrhované nariadenie o trhoch s kryptoaktívami“). Okrem toho sa zdá, že v šiestej smernici o boji proti praniu špinavých peňazí sa nestanovuje požiadavka služobného tajomstva pre orgány dohľadu nad povinnými subjektmi inými ako úverové alebo finančné inštitúcie v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu (ďalej spoločne len „orgány dohľadu nad inými ako finančnými subjektmi v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu“). Nie je jasné, či v takejto situácii môžu orgány dohľadu nad finančnými a nad nefinančnými subjektmi v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu účinne spolupracovať navzájom a s inými orgánmi.

3.4.2. V šiestej smernici o boji proti praniu špinavých peňazí sa vyžaduje, aby sa na výmenu informácií medzi orgánmi prudenciálneho dohľadu a orgánmi dohľadu nad finančnými subjektmi v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu vzťahovali požiadavky služobného tajomstva stanovené v šiestej smernici o boji proti praniu špinavých peňazí ([40]). Keďže režim služobného tajomstva, ktorý sa vzťahuje na orgány prudenciálneho dohľadu, sa upravuje v iných aktoch Únie, ako je smernica 2013/36/EÚ, pokiaľ ide o orgány prudenciálneho dohľadu nad úverovými inštitúciami, navrhuje sa, aby sa príslušné ustanovenia šiestej smernice o boji proti praniu špinavých peňazí zmenili tak, aby zahŕňali aj rovnocenné požiadavky služobného tajomstva. Ďalej sa navrhuje, aby sa táto požiadavka vzťahovala aj na výmeny informácií s inými orgánmi uvedenými v šiestej smernici o boji proti praniu špinavých peňazí ([41]), aby sa zabezpečilo jednotné zaobchádzanie s vymieňanými informáciami bez ohľadu na to, ktoré orgány sa do výmeny zapájajú. Tieto zmeny by boli zlučiteľné s riešením navrhnutým v iných ustanoveniach šiestej smernice o boji proti praniu špinavých peňazí ([42]) a zákonodarcovia by ich prijali v smernici 2013/36/EÚ ([43]).

3.4.3. Zdá sa, že šiesta smernica o boji proti praniu špinavých peňazí nepovoľuje orgánom dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu výmenu informácií s centrálnymi bankami ([44]). Informácie o tom, že orgán dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu zamýšľa uložiť úverovej inštitúcii značnú administratívnu sankciu ([45]) alebo navrhnúť odňatie povolenia v súlade so šiestou smernicou o boji proti praniu špinavých peňazí ([46]), by mohli byť pre centrálnu banku dôležitými informáciami. Navrhuje sa, aby sa do šiestej smernice o boji proti praniu špinavých peňazí doplnilo zodpovedajúce povolenie na výmenu informácií, a to aspoň pre orgány dohľadu nad finančnými subjektmi v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. Malo by sa tiež objasniť, že centrálne banky môžu prijaté informácie použiť na plnenie svojich úloh.

3.4.4. Zdá sa, že šiesta smernica o boji proti praniu špinavých peňazí nepovoľuje orgánom dohľadu nad inými ako finančnými subjektmi v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu výmenu dôverných informácií s orgánmi prudenciálneho dohľadu nad úverovými a finančnými inštitúciami. Takáto výmena môže byť opodstatnená, keď súčasťou skupiny, ktorá zahŕňa aj úverové alebo finančné inštitúcie, sú povinné subjekty iné ako úverové alebo finančné inštitúcie, ako sú veritelia hypotekárnych alebo spotrebiteľských úverov ([47]). Preto sa navrhuje, aby sa takéto povolenie doplnilo.

3.5. *Vykonávanie náležitej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi v situáciách, keď sa konštatuje, že inštitúcia zlyháva alebo pravdepodobne zlyhá*

3.5.1. V prvom nariadení o boji proti praniu špinavých peňazí sa vyžaduje, aby sa v prípade úverových inštitúcií náležitá starostlivosť vo vzťahu ku klientovi vykonávala pod dozorom orgánov dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu aj vtedy, ak sa konštatovalo, že inštitúcia zlyháva alebo pravdepodobne zlyhá podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/59/EÚ ([48]), alebo ak sú vklady nedostupné v súlade so smernicou

([37]) Pozri článok 51 ods. 2 šiestej smernice o boji proti praniu špinavých peňazí.
([38]) Pozri kapitolu V šiestej smernice o boji proti praniu špinavých peňazí.
([39]) Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o trhoch s kryptoaktívami a o zmene smernice (EÚ) 2019/1937 (COM(2020) 593 final).
([40]) Pozri článok 50 ods. 2 posledný pododsek šiestej smernice o boji proti praniu špinavých peňazí.
([41]) Pozri článok 50 ods. 2 šiestej smernice o boji proti praniu špinavých peňazí.
([42]) Pozri článok 51 ods. 1 a 2 šiestej smernice o boji proti praniu špinavých peňazí.
([43]) Pozri napríklad článok 56 smernice 2013/36/EÚ.
([44]) Pozri články 50 a 51 šiestej smernice o boji proti praniu špinavých peňazí.
([45]) Pozri článok 40 šiestej smernice o boji proti praniu špinavých peňazí.
([46]) Pozri článok 41 ods. 1 písm. e) šiestej smernice o boji proti praniu špinavých peňazí.
([47]) Pozri článok 3 ods. 3 písm. k) prvého nariadenia o boji proti praniu špinavých peňazí.
([48]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/59/EÚ z 15. mája 2014, ktorou sa stanovuje rámec pre ozdravenie a riešenie krízových situácií úverových inštitúcií a investičných spoločností a ktorou sa mení smernica Rady 82/891/EHS a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES, 2011/35/EÚ, 2012/30/EÚ a 2013/36/EÚ a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1093/2010 a (EÚ) č. 648/2012 (Ú. v. EÚ L 173, 12.6.2014, s. 190).

Európskeho parlamentu a Rady 2014/49/EÚ ([49]). V takýchto prípadoch orgány dohľadu rozhodnú o intenzite a rozsahu takejto náležitej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi so zreteľom na osobitné okolnosti úverovej inštitúcie ([50]). Vykonávanie takéhoto postupu vo vzťahu ku všetkým klientom inštitúcie alebo k ich podstatnej časti môže byť relatívne zaťažujúce a môže trvať značný čas, najmä ak úverová inštitúcia nezískala príslušné informácie od svojich klientov. Preto sa navrhuje, aby sa upresnilo, že takáto náležitá starostlivosť vo vzťahu ku klientovi by sa mala vykonávať len v prípade potreby.

4. **Limity pre platby v hotovosti**

4.1. Prvé nariadenie o boji proti praniu špinavých peňazí zavádza pre osoby obchodujúce s tovarom alebo poskytujúce služby zákaz prijímania alebo uskutočňovania platieb v hotovosti prekračujúcich výšku 10 000 EUR alebo zodpovedajúcu výšku v iných menách. Členským štátom tiež umožňuje zachovať si nižšie limity alebo prijať nižšie limity po konzultácii s ECB ([51]). Prijatím tohto ustanovenia sa vylúči používanie eurobankoviek na transakcie medzi spotrebiteľom a podnikom a transakcie medzi podnikmi, ktoré presahujú uvedený limit.

4.2. ECB má podľa zmluvy výlučné právo povoľovať vydávanie eurobankoviek v Únii ([52]). Eurobankovky vydané ECB a národnými centrálnymi bankami eurozóny sú jedinými bankovkami s postavením zákonného platidla v eurozóne ([53]). Použitie jediného platobného prostriedku s postavením zákonného platidla zakotveným v primárnom práve nad uvedeným limitom by sa tak na základe zamýšľaného zákazu stalo protiprávnym. Je na zákonodarcovi Únie, aby zistil, či tento zákaz nevhodne nenarúša základné vlastnícke právo stanovené v článku 17 Charty základných práv Európskej únie ([54]). V tejto súvislosti ECB poznamenáva, že vlastnícke právo nie je neobmedzené právo a môžu sa naň vzťahovať obmedzenia vo verejnom záujme a v prípadoch a za podmienok stanovených právnymi predpismi. V predchádzajúcich stanoviskách ECB uznala, že boj proti praniu špinavých peňazí je vo verejnom záujme ([55]). Je dôležité, aby takéto obmedzenia boli založené na dôkazoch a v súlade so zásadou proporcionality, t. j. aby boli vhodné na dosiahnutie legitímneho cieľa a nešli nad rámec toho, čo je potrebné ([56]).

4.3. Súdny dvor Európskej únie posudzoval pojem „zákonné platidlo“. Súdny dvor najmä objasnil, že pojem „zákonné platidlo“ s postavením platobného prostriedku vyjadreného v menovej jednotke znamená, že tento platobný prostriedok nemôže byť vo všeobecnosti odmietnutý ako úhrada dlhu vyjadreného v tej istej menovej jednotke v jeho nominálnej hodnote s účinkom splnenia peňažnej povinnosti ([57]). Súdny dvor pri objasňovaní pojmu „zákonné platidlo“ podľa práva Únie zohľadnil odporúčanie Komisie 2010/191/EÚ ([58]), ktoré poskytuje užitočné usmernenia v súvislosti s výkladom príslušných ustanovení práva Únie. V bode 1 odporúčania 2010/191/EÚ sa uvádza, že ak existuje povinnosť platiť, zákonne platidlo – eurobankovky a eurominc – by malo znamenať a) povinné akceptovanie týchto bankoviek a mincí; b) akceptovanie ich nominálnej hodnoty a c) možnosť splniť nimi povinnosti platby. Podľa Súdneho dvora to potvrdzuje, že uvedený pojem „zákonné platidlo“ sa vzťahuje okrem iného na zásadnú povinnosť akceptovania eurobankoviek a euromincí na účely platby ([59]).

([49]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/49/EÚ zo 16. apríla 2014 o systémoch ochrany vkladov (Ú. v. EÚ L 173, 12.6.2014, s. 149).
([50]) Pozri článok 15 ods. 4 prvého nariadenia o boji proti praniu špinavých peňazí.
([51]) Pozri článok 59 prvého nariadenia o boji proti praniu špinavých peňazí.
([52]) Článok 128 ods. 1 prvá veta zmluvy a článok 16 prvá veta štatútu ESCB.
([53]) Článok 128 ods. 1 tretia veta zmluvy a článok 16 tretia veta štatútu ESCB.
([54]) Charta základných práv Európskej únie (Ú. v. EÚ C 326, 26.10.2012, s. 391).
([55]) Pozri stanoviská CON/2014/37, CON/2017/18 a CON/2019/4.
([56]) Pozri rozsudok Súdneho dvora z 26. januára 2021, Hessischer Rundfunk, spojené veci C-422/19 a C-423/19, ECLI:EU:C:2021:63, body 69 – 70.
([57]) Pozri rozsudok Súdneho dvora z 26. januára 2021, Hessischer Rundfunk, spojené veci C-422/19 a C-423/19, ECLI:EU:C:2021:63, bod 46.
([58]) Odporúčanie Komisie 2010/191/EÚ z 22. marca 2010 o rozsahu a účinkoch eurobankoviek a euromincí ako zákonného platidla (Ú. v. EÚ L 83, 30.3.2010, s. 70).
([59]) Pozri rozsudok Súdneho dvora z 26. januára 2021, Hessischer Rundfunk, spojené veci C-422/19 a C-423/19, ECLI:EU:C:2021:63, body 46 až 49.

4.4. Súdny dvor však ďalej objasnil, že postavenie zákonného platidla nevyžaduje absolútne akceptovanie, ale len principiálne akceptovanie eurobankoviek ako platobného prostriedku. Postavenie eurobankoviek ako zákonného platidla najmä nebráni členskému štátu, aby v rámci výkonu vlastných právomocí z legitímnych dôvodov verejného záujmu zaviedol výnimku zo všeobecného pravidla akceptovania eurobankoviek na splnenie povinností platby, ak sa dodržia určité podmienky ([60]). Hoci rozhodnutie Súdneho dvora v uvedenom konkrétnom prípade sa týkalo opatrenia zavedeného členským štátom, ECB sa domnieva, že rovnaké závery sa vzťahujú na opatrenia, ktoré Únia zavádza pri výkone svojich právomocí.

4.5. Podmienky, ktoré Súdny dvor stanovil v súvislosti s obmedzeniami týkajúcimi sa postavenia eurobankoviek ako zákonného platidla, vyžadujú najmä to, aby a) opatrenie nemalo za cieľ ani za účinok vymedzenie právneho režimu eurobankoviek ako zákonného platidla; b) právne ani fakticky neviedlo k zrušeniu uvedených bankoviek najmä tým, že vo všeobecnosti zamedzí možnosť splniť peňažnú povinnosť platbou v hotovosti; c) bolo prijaté s ohľadom na dôvody verejného záujmu; d) obmedzenie platieb v hotovosti, ktoré táto právna úprava spôsobuje, bolo vhodné na dosiahnutie sledovaného cieľa verejného záujmu a e) nešlo nad rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie tohto cieľa ([61]).

4.6. ECB poznamenáva, že článok 59 prvého nariadenia o boji proti praniu špinavých peňazí nemá za cieľ ani za účinok vymedzenie právneho režimu eurobankoviek ako zákonného platidla. ECB okrem toho víta, že napriek tomu, že sa zdá, že chýba analýza alebo posúdenie vplyvu, limit pre zamýšľaný zákaz transakcií medzi spotrebiteľom a podnikom a transakcií medzi podnikmi má byť stanovený na dostatočne vysokú úroveň na to, aby to nemalo faktický vplyv vedúci k zrušeniu eurobankoviek. K faktickému zrušeniu eurobankoviek môže okrem iného dôjsť, ak by boli nastavené také nízke limity, že by ohrozovali ekonomickú životaschopnosť hotovosti ako všeobecného a všeobecne akceptovaného platobného prostriedku a fungovanie hotovostného cyklu, čo by v konečnom dôsledku ovplyvnilo aj transakcie nižšie, ako je limit. ECB v tejto súvislosti poznamenáva, že hotovosť naďalej zohráva dôležitú úlohu v spoločnosti a že ECB a národné centrálne banky eurozóny sú naďalej odhodlané chrániť jej existenciu, rozsiahlu všeobecnú dostupnosť a použiteľnosť v úlohe platobného prostriedku a prostriedku uchovania hodnoty. Všetky takéto obmedzenia pre hotovostné platby a ich sledované ciele by preto Únia a príslušné vnútroštátne orgány mali vhodnými komunikačnými opatreniami dôkladne vysvetliť širokej verejnosti, aby sa zachovala dôvera verejnosti v hotovosť v eurách ako platný, legitímny a dôveryhodný platobný prostriedok. Odporúča sa, aby tieto komunikačné opatrenia zahŕňali aj úvahy týkajúce sa menej reštriktívnych opatrení, ako je oznamovacia povinnosť pre transakcie presahujúce určitý limit, a dôvod, prečo sa považovali za menej účinné.

4.7. Možnosť platiť v hotovosti je naďalej obzvlášť dôležitá pre osoby, ktoré z rôznych legitímnych dôvodov uprednostňujú používanie hotovosti pred inými platobnými nástrojmi alebo nemajú prístup k bankovému systému a elektronickým platobným prostriedkom. Hotovosť je ako platobný nástroj vo všeobecnosti užitočná a oceňovaná takisto preto, že umožňuje nezávislé platby a zabezpečuje ochranu údajov a súkromia. Okrem toho je všeobecne akceptovaná, rýchla a uľahčuje kontrolu nad výdavkami platiteľa. Navyše je v súčasnosti jediným platobným nástrojom, ktorý občanom umožňuje vyrovnať transakciu v peniazoch centrálnej banky, ktorá sa okrem toho vyrovná okamžite ([62]), bez sprostredkovateľa a bez dodatočných poplatkov. Vyrovnanie platobnej transakcie v hotovosti si nevyžaduje použitie služieb poskytovaných jednou alebo viacerými tretími stranami ani dostupnosť technického vybavenia na uskutočnenie prevodu hodnoty od platiteľa príjemcovi platby. Hotovosť má preto aj funkciu zálohy pre prípad, že možnosti elektronickej platby sú dočasne nedostupné, napríklad v dôsledku zlyhania elektronických systémov na autorizáciu a spracovanie platieb. V súčasnosti sú všetky bezhotovostné platby závislé od služieb poskytovaných obchodnými subjektmi, ktoré vyberajú poplatky za jednotlivé platobné transakcie. V tejto súvislosti ECB poznamenáva, že v roku 2020 bol prijatý nový balík Únie v oblasti digitálnych financií. Tento balík zahŕňa stratégiu v oblasti retailových platieb, ktorej cieľom je poskytnúť občanom a podnikom z EÚ bezpečné a rýchle platobné riešenia vytvorené v EÚ a dostupné v celej Európe, a stratégiu v oblasti digitálnych financií, ktorej cieľom je zabezpečiť, aby boli európske finančné služby priaznivejšie pre digitálne technológie pri zachovaní veľmi prísnych noriem EÚ v oblasti ochrany súkromia a údajov v súlade so dátovou stratégiou Komisie. Je na zákonodarcovi Únie, aby synchronizoval obmedzenia hotovostných platieb s budúcou dostupnosťou celoeurópskych platobných riešení zaručujúcich vysokú úroveň ochrany súkromia a údajov s cieľom splniť podmienku predpokladu, že sú k dispozícii iné úplne ekvivalentné zákonné prostriedky na vyrovnanie peňažných dlhov.

([60]) Pozri rozsudok Súdneho dvora z 26. januára 2021, Hessischer Rundfunk, spojené veci C-422/19 a C-423/19, ECLI:EU:C:2021:63, bod 67.

([61]) Pozri rozsudok Súdneho dvora z 26. januára 2021, Hessischer Rundfunk, spojené veci C-422/19 a C-423/19, ECLI:EU:C:2021:63, bod 78.

([62]) Pozri odsek 2.4 stanoviska CON/2017/8, odsek 2.1 stanoviska CON/2019/41, odsek 9.2.1 stanoviska CON/2020/13, odsek 2.3 stanoviska CON/2020/21 a odsek 7.2.1 stanoviska CON/2021/9.

4.8. Pokiaľ ide o proporcionalitu obmedzenia postavenia eurobankoviek ako zákonného platidla, Súdny dvor vyžaduje nielen to, aby opatrenie bolo vhodné na dosiahnutie sledovaného cieľa verejného záujmu, ale aj to, že nesmie ísť nad rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie tohto cieľa. ECB poskytla vo svojich predchádzajúcich stanoviskách dodatočné usmernenia o tom, či sú vnútroštátne obmedzenia postavenia eurobankoviek ako zákonného platidla primerané. ECB najmä poznamenala, že čím širšie a všeobecnejšie je obmedzenie, tým prísnejší by mal byť výklad požiadavky, aby bolo obmedzenie primerané sledovanému cieľu. Pri zvažovaní, či je obmedzenie primerané, by sa mal vždy brať do úvahy jeho nepriaznivý vplyv a to, či by bolo možné prijať alternatívne opatrenia, ktoré by splnili príslušný cieľ a zároveň by mali menej nepriaznivý vplyv ([63]).

4.9. V tejto súvislosti ECB poznamenáva, že zákaz, ktorý sa má zaviesť v rámci prvého nariadenia o boji proti praniu špinavých peňazí, by bol absolútny. Neriadi sa prístupom založeným na riziku, ktorý sa doteraz uplatňoval v rámci boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, ale má vplyv na všetkých občanov Únie a cestujúcich do Únie. Súdny dvor však zdôraznil, že alternatívne zákonné spôsoby na platenie musia byť ľahko dostupné pre všetky osoby, ktoré majú povinnosť zaplatiť ([64]), a tak poukázal na to, že ak to tak nie je, sú potrebné výnimky. V tejto fáze zákonodarca konkrétne nenavrhol, aby sa do prvého nariadenia o boji proti praniu špinavých peňazí zahrnuli výnimky, ktoré by sa týkali prípadov, keď by alternatívne platobné prostriedky neboli dostupné, napríklad v dôsledku výpadkov elektriny alebo iných zlyhaní elektronických platobných systémov. ECB by chcela podporiť začlenenie takýchto zmien s cieľom posilniť proporcionalitu zamýšľaného opatrenia a zohľadniť výnimky potrebné v situáciách, keď nie sú dostupné žiadne iné platobné prostriedky na uskutočnenie priamych osobne uskutočňovaných platieb. Takéto výnimky by sa mohli doplniť požiadavkou, aby sa vysledovateľnosť platobnej transakcie uskutočnenej v eurobankovkách zaistila spôsobom porovnateľným s alternatívnymi platobnými prostriedkami, napríklad dodržiavaním povinnosti jasnej dokumentácie a/alebo ohlasovacích povinností.

4.10. V prvom nariadení o boji proti praniu špinavých peňazí sa od Komisie vyžaduje, aby do troch rokov od jeho dátumu začatia uplatňovania predložila Európskemu parlamentu a Rade správu, v ktorej posúdi potrebu a proporcionalitu ďalšieho zníženia limitu pri veľkých hotovostných platbách ([65]). Po prvé, zdá sa užitočné zosúladiť harmonogramy článkov 62 a 63 prvého nariadenia o boji proti praniu špinavých peňazí a stanoviť povinnosť predloženia prvého preskúmania len päť rokov od dátumu začatia uplatňovania uvedeného nariadenia, aby sa poskytlo dostatočne dlhé obdobie, keď je k dispozícii aj správa o uplatňovaní nariadenia. V tejto súvislosti ECB zdôrazňuje, že Komisia by pri každom plánovanom preskúmaní mala poskytnúť spoľahlivý výskum a empirické dôkazy o vplyve limitov hotovostných platieb a ich účinnosti pri dosahovaní sledovaných cieľov. Takéto empirické dôkazy by navyše automaticky neviedli k potrebe ďalšieho zníženia limitov hotovostných platieb. Rozsah preskúmania, ktoré sa od Komisie vyžaduje, by sa preto mal prepracovať tak, aby sa posúdila potreba a proporcionalita *úpravy* limitov hotovostných platieb namiesto toho, aby sa toto preskúmanie vykonávalo výlučne z hľadiska ich ďalšieho zníženia.

5. **Rizikové faktory na účely náležitej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi**

5.1. V prvom nariadení o boji proti praniu špinavých peňazí sa stanovuje informatívny zoznam faktorov a druhov dôkazov svedčiacich o potenciálne nižšom riziku na účely postupov náležitej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, ktoré povinné subjekty vykonávajú vo vzťahu k svojim klientom ([66]). Zoznam zahŕňa aj „orgány verejnej správy alebo štátne podniky“. Navrhuje sa, aby sa objasnilo, že pojem „orgány verejnej správy“ sa vzťahuje aj na orgány verejnej moci a verejné orgány a zahŕňa centrálne banky. V smernici 2005/60/ES ([67]), tretej smernici o boji proti praniu špinavých peňazí, sa používa pojem „orgány verejnej moci“. V smernici Komisie 2006/70/ES ([68]), ktorou sa vykonávala tretia smernica o boji proti praniu špinavých peňazí, sa používa pojem „úrady alebo orgány verejnej moci“. V smernici (EÚ) 2015/849, štvrtej smernici o boji proti praniu špinavých peňazí, sa používa pojem „orgány verejnej správy alebo štátne podniky“ ([69]). Zo skúseností ECB vyplýva, že väčšina protistrán ECB chápe tieto pojmy tak, že zahŕňajú aj centrálne banky. S cieľom predísť pochybnostiam sa však navrhuje objasnenie formulácie.

([63]) Pozri odsek 2.7 stanoviska CON/2017/8.
([64]) Pozri rozsudok Súdneho dvora z 26. januára 2021, Hessischer Rundfunk, spojené veci C-422/19 a C-423/19, ECLI:EU:C:2021:63, bod 77.
([65]) Pozri článok 63 písm. b) prvého nariadenia o boji proti praniu špinavých peňazí.
([66]) Pozri prílohu II k prvému nariadeniu o boji proti praniu špinavých peňazí.
([67]) Pozri článok 11 ods. 2 písm. c) smernice 2005/60/ES.
([68]) Pozri článok 3 smernice Komisie 2006/70/ES z 1. augusta 2006, ktorou sa ustanovujú vykonávacie opatrenia smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES, pokiaľ ide o vymedzenie pojmu „politicky exponovaná osoba“, a technické kritériá postupov zjednodušenej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi a výnimky na základe finančnej činnosti vykonávanej príležitostne alebo vo veľmi obmedzenom rozsahu (Ú. v. EÚ L 214, 4.8.2006, s. 29).
([69]) Pozri bod 1 písm. b) prílohy II k smernici (EÚ) 2015/849.

6. **Vymedzenie pojmu kryptoaktíva**

6.1. V prvom nariadení o boji proti praniu špinavých peňazí sa pojem „virtuálne meny“, ktorý sa do smernice (EÚ) 2015/849 zaviedol smernicou (EÚ) 2018/843 ([70]), nahrádza pojmom „kryptoaktíva“. ECB víta túto zmenu, pretože pojem „virtuálne meny“ by mohol viesť k mylným predstavám o povahe tých druhov aktív, ktoré nie sú menami.

6.2. ECB takisto vychádza z toho, že zahrnutie kategórie poskytovateľov služieb kryptoaktív do rozsahu pôsobnosti navrhovaného nariadenia má za cieľ zosúladiť rámec Únie v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu so zmenenými odporúčaniami Finančnej akčnej skupiny (Financial Action Task Force – FATF). V tejto súvislosti však nie je jasné, či vymedzenie pojmu „kryptoaktíva“ použité v prvom nariadení o boji proti praniu špinavých peňazí zahŕňa všetky druhy virtuálnych aktív, ako sú vymedzené v odporúčaniach FATF. V odporúčaniach FATF sa virtuálne aktívum vymedzuje ako „digitálne vyjadrenie hodnoty, s ktorým sa dá elektronicky obchodovať alebo ktoré sa môže elektronicky prevádzať a ktoré možno používať na platobné alebo investičné účely. Virtuálne aktíva nezahŕňajú digitálne vyjadrenia mien s núteným obehom, cenných papierov a iných finančných aktív, na ktoré sa už vzťahujú iné časti odporúčaní FATF“ ([71]). V prvom nariadení o boji proti praniu špinavých peňazí sa preberá vymedzenie pojmu „kryptoaktívum“ ([72]), ktoré sa zaviedlo v navrhovanom nariadení o trhoch s kryptoaktívami, a stanovuje sa v ňom, že „kryptoaktívum“ je „digitálne vyjadrenie hodnoty alebo práv, ktoré možno prenášať a elektronicky uchovávať s použitím technológie distribuovanej databázy transakcií alebo podobnej technológie“ ([73]). Vymedzenie skupiny FATF je preto technologicky neutrálne, zatiaľ čo vymedzenie z prvého nariadenia o boji proti praniu špinavých peňazí je obmedzené na virtuálne aktíva založené na technológii distribuovanej databázy transakcií alebo podobnej technológii. Zdá sa aspoň teoreticky možné, že virtuálne aktíva by mohli byť založené aj na inej technológii, pričom sa zdá, že v takom prípade by sa na ne prvé nariadenie o boji proti praniu špinavých peňazí nevzťahovalo.

6.3. Ak by spoluzákonodarcovia zvážili širšie, technologicky neutrálne vymedzenie s cieľom zabezpečiť zlučiteľnosť rámca Únie s odporúčaniami FATF, museli by sa prijať politické rozhodnutia aj v súvislosti s digitálnymi vyjadreniami hodnoty, ktoré by mohlo byť potrebné vyňať z rozsahu pôsobnosti prvého nariadenia o boji proti praniu špinavých peňazí.

V prípadoch, kde ECB odporúča zmenu navrhovanej smernice alebo nariadenia, navrhované znenie príslušných zmien je uvedené spolu s odôvodnením v osobitnom technickom pracovnom dokumente. Technický pracovný dokument je dostupný v anglickom jazyku na webovom sídle EUR-Lex.

Vo Frankfurte nad Mohanom 16. februára 2022

Prezidentka ECB
Christine LAGARDE

([70]) Pozri článok 1 bod 2 písm. d) smernice (EÚ) 2018/843.
([71]) Pozri str. 130 odporúčaní FATF. Dostupné na webovom sídle FAFT na adrese https://www.fatf-gafi.org/
([72]) Pozri článok 2 ods. 13 prvého nariadenia o boji proti praniu špinavých peňazí.
([73]) Pozri článok 2 ods. 3 navrhovaného nariadenia o trhoch s kryptoaktívami.